

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie

Instytut Pielęgniarstwa

Opis modułu kształcenia

Nazwa modułu (przedmiotu)		Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne				Kod podmiotu		IP.1/OS -CH i PCH	
Kierunek studiów		Pielęgniarstwo							
Profil kształcenia		praktyczny							
Poziom studiów		Studia pierwszego stopnia							
Forma studiów		stacjonarny							
Semestr studiów		IV							
						Zajęcia z zakresu nauk podstawowych		Nie	
Tryb zaliczenia przedmiotu			Egzamin		Liczba punktów ECTS				Sposób ustalania oceny z przedmiotu
Formy zajęć i inne		Liczba godzin zajęć w semestrze		Zajęcia teoretyczne	2	Zajęcia praktyczne	2	Praktyki zawodowe	
		Całkowita	Pracy studenta	Zajęcia kontaktowe	Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w ramach form zajęć				Waga w %
Wykład		25	10	15	Egzamin - pisemny				50%
Zajęcia praktyczne		50	10	40	Zaliczenie - sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych				30%
Praktyka zawodowa		80	-	80	Zaliczenie - sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych				15%
Samokształcenie		45	45	-	Zaliczenie - pisemny referat				5%
Razem:		200	65	135					Razem 100%
Wymagania wstępne		Wiedza i umiejętności z zakresu nauk podstawowych i społecznych oraz z podstaw pielęgniarstwa i badań fizykalnych. Korelacja z przedmiotem Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne.							
Kategoria efektów	Lp.	Efekty kształcenia dla modułu (przedmiotu)			Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Efekty kierunkowe		Uwagi	
Wiedza	1.	Wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i opiekę pielęgniarską w schorzeniach układu pokarmowego (żołądka, jelit, wielkich gruczołów), wątroby, trzustki.			egzamin pisemny/ test	D.W3.			
	2.	Zna zasady oceny stanu chorego w zależności od schorzenia i wieku;			egzamin pisemny/ test	D.W4.			
	3.	zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie chirurgicznym.			egzamin pisemny/ test	D.W5.			
	4.	Zna zasady planowania opieki nad chorymi w zależności od wieku i stanu zdrowia w oddziale chirurgicznym.			egzamin pisemny / test	D.W6.			
	5.	Zna zasady przygotowania, opieki w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;			egzamin pisemny/ test	D.W7.			
	6.	Charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania.			egzamin pisemny/ test	D.W8.			
	7.	Charakteryzuje techniki i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad chorym hospitalizowanym w oddziale chirurgii w zależności od jego wieku i stanu zdrowia.			egzamin pisemny/ test	D.W9.			
	8.	Zna zasady przygotowania chorego do samoopieki w zależności od jego wieku i stanu zdrowia.			egzamin pisemny/ test	D.W10.			
	9.	Różnicuje reakcje chorego na chorobę i hospitalizację w zależności od jego wieku i stanu zdrowia.			egzamin pisemny/ test	D.W11.			
	10.	Zna zasady żywienia chorych, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych.			egzamin pisemny/ test	D.W30.			
	11.	Charakteryzuje czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne.			egzamin pisemny / test	D.W31.			
	12.	Zna kierunki obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom.			egzamin pisemny/ test	D.W33.			
	13.	Wymienia objawy, charakteryzuje przebieg i sposoby postępowania w określonych jednostkach chorobowych leczonych chirurgicznie.			egzamin pisemny/ test	D.W34.			
	14.	Wyjaśnia działania zintegrowanego systemu opieki stomijnej i innych stowarzyszeń na rzecz zdrowia.			egzamin pisemny/ test	D.W35.			
	15.	Zna rodzaje badań diagnostycznych i posiada wiedzę w zakresie ich zlecenia.			egzamin pisemny/ test	D.W52.			
Umiejętności	1.	Gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża			Praca pisemna (proces	D.U1.			

	interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki.	pielęgowania)		
2.	Rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki w różnym wieku i stanie zdrowia, w oddziale chirurgicznym.	Obserwacja ciągła	D.U2.	
3.	Prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące chorób chirurgicznych.	Obserwacja ciągła	D.U3.	
4.	Motywuje chorego i jego opiekunów do wejścia do grup wsparcia społecznego.	Obserwacja ciągła	D.U4	
5.	Prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób.	Obserwacja ciągła	D.U5.	
6.	Organizuje izolację chorych zakaźnie w miejscach publicznych i w warunkach domowych.	Obserwacja ciągła	D.U6.	
7.	Diagnostuje stopień ryzyka rozwoju odleżyn i dokonuje ich klasyfikacji.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U8.	
8.	Pobiera materiał do badań diagnostycznych.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U9.	
9.	Ocenia stan ogólny pacjenta w kierunku powikłań po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i powikłań pooperacyjnych.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U10.	
10.	Doraźnie podaje tlen, modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko i krótko działającej.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U11.	
11.	Przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U12.	
12.	Dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U13.	
13.	Prowadzi żywienie enteralne i parenteralne dorosłych i dzieci z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy obrotowo-perystaltycznej.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U19.	
14.	Rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego i leczniczo-pielęgnacyjnego pacjentów chirurgicznych.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U20.	
15.	Pielęguje pacjenta z przetoką.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U21.	
16.	Prowadzi rozmowę terapeutyczną.	Obserwacja ciągła	D.U22.	
17.	Prowadzi, dokumentuje i ocenia bilans płynów pacjenta.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U25.	
18.	Przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego.	Obserwacja ciągła	D.U26.	
19.	Asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych i leczniczych.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U27.	
20.	Prowadzi dokumentację opieki nad chorym: kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarskich i raportów, kartę rejestru zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną z zaleceniami w zakresie samo opieki.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U28.	
21.	Ocenia poziom bólu, reakcję chorego na ból i nasilenie bólu oraz stosuje postępowanie przeciwbólowe.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U29	
22.	Tworzy pacjentowi warunki do godnego umierania.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U30	
23.	Dostosowuje interwencje pielęgniarskie do rodzaju problemów pielęgnacyjnych.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U32.	
24.	Przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza.	Sprawdzian praktyczny w warunkach	D.U33.	

			rzeczywistych		
	25.	Potrafi rozpoznawać wskazania do wykonania określonych badań diagnostycznych i posiada umiejętności umożliwiające wystawianie skierowań na określone badania diagnostyczne.	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U34.	
	26.	Potrafi przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w porozumieniu z lekarzem lub na jego zlecenie	Sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych	D.U 35	
Kompetencje społeczne	1.	Szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece.	Obserwacja ciągła	D.K1.	
	2.	Systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.	Obserwacja ciągła	D.K2.	
	3.	Przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece.	Obserwacja ciągła	D.K3.	
	4.	Wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych.	Obserwacja ciągła	D.K4.	
	5.	Przestrzega praw pacjenta.	Obserwacja ciągła	D.K5.	
	6.	Rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe.	Obserwacja ciągła	D.K6.	
	7.	Przestrzega tajemnicy zawodowej.	Obserwacja ciągła	D.K7.	
	8.	Współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej.	Obserwacja ciągła	D.K8.	
	9.	Jest otwarty na rozwój podmiotowości własnej i pacjenta.	Obserwacja ciągła	D.K9.	
	10.	Przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami.	Obserwacja ciągła	D.K10.	

Prowadzący

Forma zajęć	Prowadzący zajęcia (tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko)
Wykład	Prof. dr hab. n .med. Jerzy Arendt Mgr Lucyna Frihauf
Zajęcia praktyczne	Mgr Lucyna Frihauf
Praktyka zawodowa	Mgr Lucyna Frihauf Opiekun praktyki zawodowej -pielęgniarka lub pracownik danego przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego
Samokształcenie	Mgr Lucyna Frihauf

Treści kształcenia

Wykład	Metody dydaktyczne	Wykład z wykorzystaniem technik multimedialnych, dyskusja	
Lp.	Tematyka zajęć	Tematyczne efekty kształcenia W wyniku kształcenia student:	Liczba godzin
1.	Patogeneza – rozpoznanie i leczenie przetok okołoodbytniczych.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia uwarunkowania anatomiczne kanału odbytu w powstawaniu przetok okołoodbytniczych, - omawia elementy przetoki około odbytniczej, - przedstawia podziały przetok około odbytniczych, - prognozuje wyniki leczenia w zależności od rodzaju przetoki, - opisuje zasady rozpoznania i leczenia operacyjnego przetok około odbytniczych. 	1
2.	Chirurgia gruczołów wydzielania wewnętrznego.	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje chirurgię tarczycy, - omawia badania dodatkowe, - omawia kwalifikacje chorych do operacji, - przedstawia zasady leczenia operacyjnego tarczycy, - charakteryzuje choroby nadnerczy- kory i rdzenia, - różnicuje rozpoznania i leczenie chorób kory i rdzenia nadnerczy, - omawia choroby trzustki -guzy hormonalnie czynne głowy trzustki, - opisuje rozpoznanie i leczenie w powyższych chorobach. 	1
3.	Praca pielęgniarki w oddziale chirurgicznym i na sali pooperacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje specyfikę i organizację pracy oddziału chirurgicznego, - opisuje przygotowanie chorego do zabiegu operacyjnego, - charakteryzuje pracę pielęgniarki w sali pooperacyjnej, - przedstawia standardy pracy w oddziale chirurgii ogólnej. 	1
4.	Odżywianie chorego w chirurgii, rola pielęgniarki.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia wskazania do żywienia pozajelitowego, - opisuje preparaty białkowe, stosowane w żywieniu, - omawia przykłady i zastosowanie żywienia pozajelitowego, - charakteryzuje preparaty węglowodanowe i ich przykłady zastosowania, - wymienia preparaty tłuszczowe i przykłady zastosowania, - omawia zasady kaniulizacji żył obwodowych w żywieniu pozajelitowym, - opisuje powikłania żywienia pozajelitowego, - wymienia rodzaje badań diagnostycznych (badania biochemiczne) i posiada wiedzę w zakresie ich zlecenia, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.). 	2
5.	Przetaczanie krwi i jej pochodnych. Rola pielęgniarki.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia grupy krwi, antygeny krwinek- przeciwciała w surowicy krwi, - wymienia rodzaje badań diagnostycznych (badania z zakresu serologii grup krwi) i posiada wiedzę w zakresie ich zlecenia, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.), - przedstawia wykonywanie próby krzyżowej, - omawia zasady przetaczania krwi i jej preparatów, - opisuje przepisy prawne dotyczące przetaczania krwi, - wymienia najczęściej stosowane preparaty krwi, - wymienia powikłania poprzetoczeniowe. 	1
6.	Postępowanie z chorym w okresie pooperacyjnym. Rola pielęgniarki.	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zasady monitorowania chorego w okresie pooperacyjnym, - omawia metody i środki stosowane w zwalczaniu bólu pooperacyjnego, - wymienia powikłania pooperacyjne, - omawia sposoby zapobiegania występowaniu powikłań pooperacyjnych. 	1
7.	Gospodarka wodno-elektrolitowa i równowaga kwasowo-zasadowa.	<ul style="list-style-type: none"> -określa rozmieszczenie wody w ustroju człowieka i drogi jej wydalania, - omawia wytwarzanie soków trawiennych przez przewód pokarmowy w ciągu doby, - przedstawia zasady bilansu wodnego, - wymienia elektrolity płynów ustrojowych, - przedstawia hipo i hipernatremie - przykłady, postępowanie, - omawia wartości gazometrii krwi tętniczej, 	1

		<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje kwacice i zasadowice oddechową – przykład, - charakteryzuje kwacice i zasadowice metaboliczną – przykład, - przedstawia zasady postępowania przy zaburzeniach równowagi kwasowo-zasadowej, - wymienia rodzaje badań diagnostycznych (badania biochemiczne) i posiada wiedzę w zakresie ich zlecenia, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.). 	
8.	Zabiegi pielęgniarskie i lekarskie w oddziale chirurgicznym.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia sposoby dostępu do układu żylnego-niezbędny sprzęt, zasady wykonania, - opisuje zasady dożylnego przetaczania płynów, - omawia celowość i zasady pomiaru OCŻ, - opisuje zabiegi w zakresie układu oddechowego-tracheotomia, tracheostomia, konikotomia, nakłucie i drenaż jamy opłucnowej, - omawia zabiegi w zakresie jamy brzusznej i przewodu pokarmowego, - omawia cewnikowanie pęcherza moczowego. 	1
9.	Opieka pielęgniarska nad pacjentem po usunięciu pęcherzyka żółciowego, po operacji kamicy przewodowej.	<ul style="list-style-type: none"> - omawia metody zabiegów na pęcherzyku żółciowym: metoda tradycyjna i laparoskopowa, - przedstawia opiekę pielęgniarską nad pacjentem po zabiegu cholecystektomii i choledochotomii w zależności od zastosowanej metody operacyjnej (tradycyjna, laparoskopowa), - przytacza zalecenia dla chorego po zakończeniu leczenia szpitalnego. 	1
10.	Opieka pielęgniarska nad chorym po resekcji żołądka.	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje metody zabiegów na żołądku: gastrektomii totalnej i subtotalnej, - omawia opiekę pielęgniarską po zabiegu na żołądku, we wczesnym i późnym zespole porsekcyjnym, - przytacza zalecenia dla chorego po zakończeniu leczenia szpitalnego. 	1.
11.	Opieka pielęgniarska chorego z ostrym zapaleniem trzustki.	<ul style="list-style-type: none"> - różnicuje zapalenie trzustki (ostre i przewlekłe), - wymienia najczęstsze uwarunkowania zapalenia trzustki, - omawia operacyjny sposób leczenia; drenaż, usuwanie części martwiczych trzustki, usunięcie pęcherzyka żółciowego i kamieni z przewodu żółciowego, - przedstawia sposób pielęgnacji przetok trzustkowych, - opisuje sposób pielęgnowania pacjenta leczonego zachowawczo w chorobie trzustki, - opisuje opiekę pielęgniarską nad pacjentem po zabiegu operacyjnym na trzustce, - określa zalecenia dla chorego po zakończeniu leczenia szpitalnego. 	1
12.	Opieka pielęgniarska nad chorym po operacji tarczycy.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia zabiegi na gruczole tarczycy w zależności od zmian histopatologicznych (usunięcie płata tarczycy, usunięcie całej tarczycy), - wymienia powikłania jakie mogą wystąpić po zabiegu na tarczycy, - Omawia opiekę pielęgniarską nad chorym po operacji tarczycy. 	1
13.	Pielęgnowanie chorego ze stomią jelitową.	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcia: stomia czasowa, stomia stała, ileostomia, kolostomia, urostomia, - różnicuje powikłania chirurgiczne wczesne i późne, dermatologiczne oraz psychologiczne następstwa związane z wyłonieniem stomii, - omawia postępowanie pielęgniarskie w bezpośrednim okresie po zabiegu, - określa zalecenia dla chorego po zakończeniu leczenia szpitalnego. 	2
Razem liczba godzin:			15

Zajęcia praktyczne		Metody dydaktyczne	Pokaz, instruktaż wstępny, bieżący i końcowy	
Lp.	Tematyka zajęć	Tematyczne efekty kształcenia		Liczba godzin
		W wyniku kształcenia student:		
1.	Opieka pielęgniarska nad pacjentem po usunięciu pęcherzyka żółciowego, po operacji kamicy przewodowej. Zalecenia dla chorego po zakończeniu leczenia szpitalnego.	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnia opiekę pielęgniarską pacjentowi po zabiegu cholecystektomii i choledochotomii w zależności od zastosowanej metody operacyjnej, - kontroluje świadomość pacjenta, - dokonuje pomiaru podstawowych parametrów, - obserwuje chorego w kierunku wystąpienia ewentualnych powikłań związanych z zabiegiem, - obserwuje ranę pooperacyjną, - obserwuje treści i ilości wydzieliny w drenach brzusznych, - podaje zleczone leki, - niweluje ból pooperacyjny, - dba o komfort chorego, - edukuje pacjenta odnośnie właściwego stylu życia i żywienia po zabiegach na pęcherzyku i drogach żółciowych, - dokumentuje wszystkie czynności pielęgniarskie, - prowadzi rozmowy z pacjentem o sprawowanej opiece zdrowotnej zgodnie z kompetencjami pielęgniarki, 		8

		- w porozumieniu z lekarzem ordynuje leki przeciwbólowe(Tramadolom, Paracetamolom), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.).	
2.	Opieka pielęgniarska nad pacjentem, z rozpoznaniem krwawieniem z przewodu pokarmowego.	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w farmakoterapii, - zakłada sondę żołądkową w celu odbarczenia zalegającej treści, - zapewnia pacjentowi poczucie bezpieczeństwa i ogólnego komfortu, - uzupełnia dokumentację medyczną, - przygotowuje pacjenta do badań endoskopowych, - asystuje w trakcie badań endoskopowych, - wystawiania skierowania na określone badania hematologiczne, grupę krwi, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.), - prowadzi rozmowy z pacjentem o sprawowanej opiece zdrowotnej zgodnie z kompetencjami pielęgniarki, - edukuje pacjenta, wskazówki dietetyczne i farmakologiczne. 	8
3.	Opieka pielęgniarska nad chorym z ostrym zapaleniem trzustki. Leczenie operacyjne. Przetoki trzustkowe. Opieka pielęgniarska nad pacjentem nieoperowanym. Opieka pielęgniarska nad pacjentem po zabiegu operacyjnym.	<ul style="list-style-type: none"> - zakłada opatrunek na przetokę trzustkową; - zapewnia właściwą opiekę pielęgniarską pacjentowi nieoperowanemu, - kontroluje parametry życiowe, - kontroluje ilości i treści żołądkowych z sondy, - podaje środki p/bólowe zgodnie ze zleceniem lekarza, - kontroluje poziom glikemii chorego, - dba o komfort pacjenta, - rozpoznaje wskazania do wykonania określonych badań diagnostycznych (badania biochemiczne), oraz wystawia skierowanie na ich wykonanie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.), - wystawiania skierowania na badania biochemiczne i immunochemiczne w surowicy krwi, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.), - zapewnia profesjonalną opiekę pielęgniarską pacjentowi po zabiegu operacyjnym, - kontroluje świadomość pacjenta, - dokonuje pomiaru podstawowych parametrów, - obserwuje chorego w kierunku wystąpienia ewentualnych powikłań związanych z zabiegiem, - obserwuje ranę pooperacyjną, - obserwuje treści i ilości wydzieliny w drenach brzusznych, - podaje zleczone leki, - niweluje ból pooperacyjny, - dba o komfort chorego, - uzupełnia dokumentację medyczną, - prowadzi rozmowy z pacjentem o sprawowanej opiece zdrowotnej zgodnie z kompetencjami pielęgniarki, - edukuje pacjenta, wskazówki dietetyczne i farmakologiczne, - w porozumieniu z lekarzem ordynuje leki przeciwbólowe, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.). 	8
4.	Opieka pielęgniarska nad chorym po operacji tarczycy.	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnia opiekę pielęgniarską pacjentowi po zabiegu operacyjnym na tarczycy; - zapobiega powikłaniom pooperacyjnym, - obserwuje ranę pooperacyjną, - kontroluje podstawowe parametry życiowe, - kontroluje głos pacjenta, - zapewnia pacjentowi poczucie bezpieczeństwa i ogólnego komfortu, - rozpoznaje wskazania do wykonania określonych badań diagnostycznych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.), - wystawiania skierowania na badania biochemiczne i immunochemiczne w surowicy krwi, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.), - prowadzi rozmowy z pacjentem o sprawowanej opiece zdrowotnej zgodnie z kompetencjami pielęgniarki, - w porozumieniu z lekarzem ordynuje leki przeciwbólowe (Tramadolom, Paracetamol), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.). 	8
5.	Pielęgnowanie chorego ze stomią jelitową. Powikłania stomii jelitowej. Zalecenia dla pacjenta po zakończeniu leczenia.	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnia opiekę pielęgniarską w bezpośrednim okresie po zabiegu operacyjnym, - kontroluje świadomość pacjenta, - dokonuje pomiaru podstawowych parametrów, - obserwuje chorego w kierunku wystąpienia ewentualnych powikłań związanych z zabiegiem, - obserwuje ranę pooperacyjną i stomie, - obserwuje treści i ilości wydzieliny w drenach brzusznych, - podaje zleczone leki, - niweluje ból pooperacyjny, - dba o komfort chorego, - uzupełnia dokumentację medyczną, - prowadzi rozmowy z pacjentem o sprawowanej opiece zdrowotnej 	8

	<p>zgodnie z kompetencjami pielęgniarki,</p> <ul style="list-style-type: none"> - edukuje chorego z wylonioną stomią (właściwa pielęgnacja skóry wokół stomi, wskazówki żywieniowe w zależności od choroby podstawowej, eliminacja stresu, regularny tryb życia, zaopatrzenie w sprzęt stomijny, - w porozumieniu z lekarzem ordynuje worki stomijne, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 (art. 15a i art.15b u. o. p. i p.). - umożliwi pacjentowi kontakt z poradnią stomijną. 	
Razem liczba godzin:		40

<p>Praktyka zawodowa</p> <p>ODDZIAŁ CHIRURGICZNY (ZALECANY BLOK OPERACYJNY)</p>	<p style="text-align: center;">Wykaz umiejętności praktycznych</p> <p style="text-align: center;">W wyniku kształcenia praktycznego student:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - doskonalą umiejętności w zakresie współdziałania w zespole terapeutycznym, - nawiązuje i podtrzymuje kontakt i pozytywne relacje z pacjentem chirurgicznym i jego rodziną w oddziale w momencie przyjmowania na oddział oraz w czasie hospitalizacji, - podejmuje działania ukierunkowane na profilaktykę powikłań w czasie hospitalizacji ze strony: miejsca operowanego, układu oddechowego, układu moczowego, układu pokarmowego, narządu ruchu, układu krążenia, miejsca oparzonego, miejsca wytworzenia stomii, - przyjmuje pacjenta z sali operacyjnej, ocenia jego stan ogólny, - monitoruje przebieg okresu pooperacyjnego z wczesnym rozpoznaniem zaburzeń i powikłań, - sprawnie realizuje opiekę pielęgniarską nad pacjentem z powikłaniami okresu pooperacyjnego: nieprawidłowe gojenie rany pooperacyjnej, ucisk, obrzęk w opatrunku gipsowym, tężyczka, nieprawidłowe podłączenie i działanie drenów w ranie pooperacyjnej, nieprawidłowe działanie drenażu ssącego, wstrząs, - prowadzi działania edukacyjne w zakresie: żywienia i stylu życia w różnych jednostkach chorobowych, pielęgnacji rany pooperacyjnej, pielęgnacji wytworzonej stomii jelitowej, pielęgnacji stopy cukrzycowej, pielęgnacji miejsca oparzonego, rehabilitacji pacjenta po różnych zabiegach operacyjnych, - przygotowuje pacjenta do badań diagnostycznych: Rtg, USG, Rezonans Magnetyczny, Tomografia Komputerowa, badania endoskopowe, - sprawuje opiekę nad pacjentem: przygotowywanym do operacji planowej oraz ze wskazań nagłych, po zabiegu operacyjnym o przebiegu prawidłowym i powikłanym, w schorzeniach nieoperacyjnych. 		
Razem liczba godzin:		80

Samokształcenie	Metody dydaktyczne	Praca pisemna w formie referatu, prezentacja multimedialna.
Lp.	Tematyka zajęć	Tematyczne efekty kształcenia W wyniku kształcenia student:
1.	Objawy typowe dla chorób górnego odcinka przewodu pokarmowego. Rola pielęgniarki w łagodzeniu objawów.	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje objawy charakterystyczne dla chorób górnego odcinka pokarmowego, - określa rolę pielęgniarki w uśmierzaniu i łagodzeniu występujących objawów.
2.	Objawy typowe dla chorób dolnego odcinka przewodu pokarmowego. Rola pielęgniarki w łagodzeniu objawów.	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje objawy charakterystyczne dla chorób dolnego odcinka pokarmowego, - określa rolę pielęgniarki w uśmierzaniu i łagodzeniu występujących objawów.
3.	Metody rozpoznawania chirurgicznych chorób układu pokarmowego. Udział pielęgniarki w diagnostyce.	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje stosowane metody rozpoznawania chorób chirurgicznych przewodu pokarmowego, - opisuje prawidłowe przygotowanie pacjentów do różnych badań diagnostycznych, - przedstawia postępowanie pielęgniarskie wobec pacjenta po badaniach diagnostycznych.
4.	Przygotowanie psychiczne i fizyczne do zabiegu operacyjnego pacjenta z chorobą górnego odcinka przewodu pokarmowego.	- przedstawia zgodne ze standardem przygotowanie pacjenta z chorobą górnego odcinka przewodu pokarmowego, do zabiegu operacyjnego, z uwzględnieniem podziału na przygotowanie psychiczne i fizyczne, tryb przygotowania(pilny i planowy), oraz zastosowane znieczulenie.
5.	Przygotowanie psychiczne i fizyczne do zabiegu operacyjnego pacjenta z chorobą dolnego odcinka przewodu pokarmowego.	- przedstawia zgodne ze standardem przygotowanie pacjenta z chorobą dolnego odcinka przewodu pokarmowego, do zabiegu operacyjnego, z uwzględnieniem podziału na przygotowanie psychiczne i fizyczne, tryb przygotowania(pilny i planowy), oraz zastosowane znieczulenie.
6.	Choroby chirurgiczne górnego odcinka przewodu pokarmowego – choroby przełyku i przepony, zasady leczenia zachowawczego i operacyjnego.	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia i charakteryzuje choroby przełyku i przepony, - opisuje zasady leczenia zachowawczego, - opisuje sposoby leczenia operacyjnego, - określa prawidłowe zasady żywienia.
7.	Choroby chirurgiczne górnego odcinka przewodu pokarmowego – choroby żołądka i dwunastnicy, zasady leczenia zachowawczego i operacyjnego.	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia i charakteryzuje choroby żołądka i dwunastnicy, - opisuje zasady leczenia zachowawczego. - opisuje sposoby leczenia operacyjnego, - określa prawidłowe zasady żywienia.
8.	Choroby chirurgiczne górnego odcinka przewodu pokarmowego – choroby wątroby i dróg żółciowych, zasady	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia i charakteryzuje wątroby i dróg żółciowych, - opisuje zasady leczenia zachowawczego, - opisuje sposoby leczenia operacyjnego,

	leczenia zachowawczego i operacyjnego.	- określa prawidłowe zasady żywienia.
9.	Choroby chirurgiczne górnego odcinka przewodu pokarmowego – choroby trzustki, zasady leczenia zachowawczego i operacyjnego.	- przedstawia i charakteryzuje choroby przełyku i przepony, - opisuje zasady leczenia zachowawczego, - opisuje sposoby leczenia operacyjnego, - określa prawidłowe zasady żywienia.
10.	Choroby chirurgiczne dolnego odcinka przewodu pokarmowego- choroby jelita cienkiego, zasady leczenia zachowawczego i operacyjnego.	- przedstawia i charakteryzuje choroby przełyku i przepony, - opisuje zasady leczenia zachowawczego, - opisuje sposoby leczenia operacyjnego, - określa prawidłowe zasady żywienia.
11.	Choroby chirurgiczne dolnego odcinka przewodu pokarmowego- choroby jelita grubego, zasady leczenia zachowawczego i operacyjnego.	- przedstawia i charakteryzuje choroby przełyku i przepony, - opisuje zasady leczenia zachowawczego, - opisuje sposoby leczenia operacyjnego, - określa prawidłowe zasady żywienia.
Razem liczba godzin:		45

Literatura podstawowa:

1.	Chirurgia dla pielęgniarek / red. Wojciech Rowiński, Dziak A. (red.). – Warszawa: Wydaw. Lekarskie PZWL, Cop. 1999
2.	Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego / red. Elżbieta Walewska; Antonii Czupryna [et al.]. - Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, cop. 2006.
3.	Pielęgniarstwo w chirurgii : wybrane problemy z praktyki pielęgniarstwa oddziałów chirurgii ogólnej / Wojciech Kapała. - Wyd. 2 uzup.. - Lublin : Czelej, 2006.
4.	Chirurgia : repetytorium / Jan Fibak. - Wyd. 2 dodr. - Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, cop. 2006.
5.	Chirurgia = Surgery / Bruce E. Jarrell, Anthony R. Carabasi; red. wyd. pol. Wojciech Rowiński; tł. z ang. Tomasz Borkowski [et al.]. - Wyd. 1 pol., dodr. - Wrocław : Urban & Partner, cop. 2003.
6.	Chirurgia / red. Wojciech Noszczyk Chirurgia. T. 1 / red. Wojciech Noszczyk; Piotr Andziak, Jerzy Arendt [et al.]. - Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, cop. 2005.
7.	Chirurgia / red. Wojciech Noszczyk Chirurgia. T. 2 / red. Wojciech Noszczyk; Maciej Bałaj [et al.]. - Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, cop. 2005

Literatura uzupełniająca:

1.	Chirurgia : podręcznik dla studentów wydziałów nauk o zdrowiu / red. nauk. Stanisław Głuszek. - Lublin : Wydawnictwo Czelej, 2008. (Seria Podręczników dla Studentów Studiów Pielęgniarskich 26).
2.	PIELĘGNIARSTWO chirurgiczne. Cz. 1 / red. Eugeniusz Majewski, Maciej Zaniewski; Joanna Kitlas [et al.]. - Katowice : Śląska Akademia Medyczna, cop. 2003.
3.	Pielęgniarstwo Polskie: 2007, 2008, 2009, 2010.
4.	Pielęgniarstwo XXI wieku: 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011.

.....
 Koordynator modułu (przedmiotu)
 podpis

.....
 Dyrektor Instytutu
 pieczęć i podpis